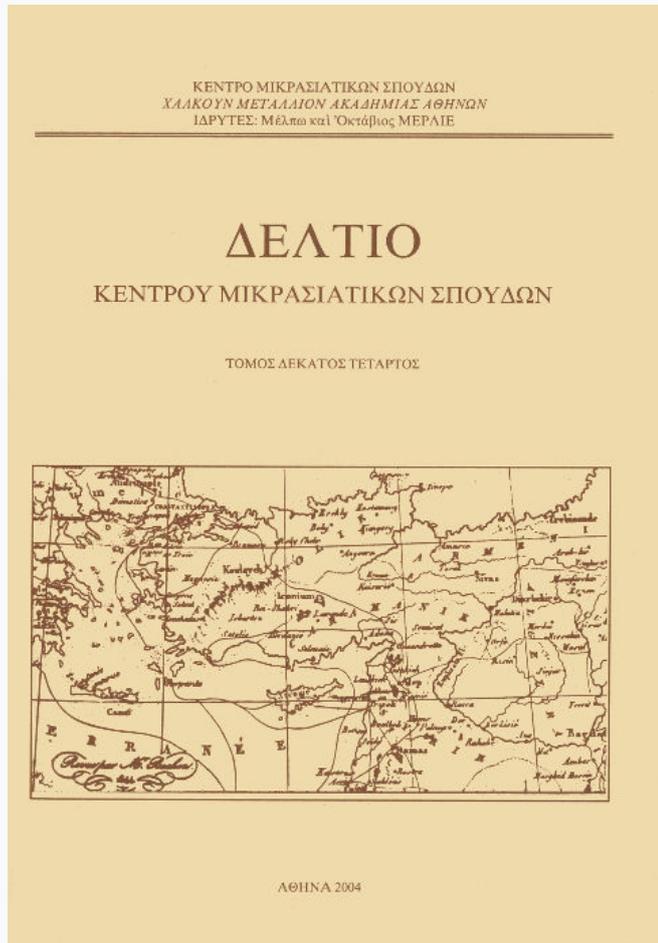

Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 14 (2004)

Αριστόβουλος Μάνεσης: (1922-2000)

Εμμανουήλ Ρούκουνας

doi: [10.12681/deltiokms.294](https://doi.org/10.12681/deltiokms.294)

Copyright © 2015, Εμμανουήλ Ρούκουνας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

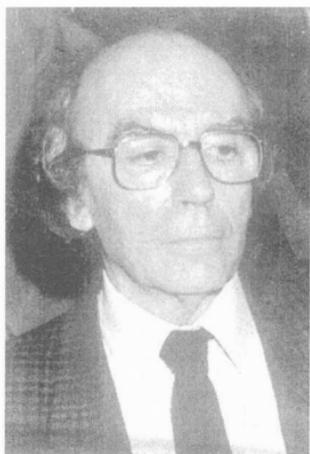
Βιβλιογραφική αναφορά:

Ρούκουνας Ε. (2004). Αριστόβουλος Μάνεσης; (1922-2000). *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 14, 351-353. <https://doi.org/10.12681/deltiokms.294>

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΣ ΜΑΝΕΣΗΣ (1922-2000)

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο καὶ οἱ συνεργάτες τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν μὲ μεγάλη θλίψη πληροφορήθηκαν στίς 4 Αὐγούστου 2000 τὴν ἀπώλεια τοῦ Ἀριστόβουλου Μάνεση, ἐξέχοντος ἐπιστήμονα ποὺ ἀφιέρωσε σημαντικὸ μέρος τῶν δραστηριοτήτων του στὰ ζητήματα τοῦ μικρασιατικοῦ ἑλληνισμοῦ. Ὁ Ἀριστόβουλος Μάνεσης ὑπῆρξε μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος ἀπὸ τὸ 1990 καὶ ἡ παρουσία του στὸ Ἴδρυμα, εἰδικότερα δὲ στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐπιστημονικοῦ Προγραμματισμοῦ, ὑπῆρξε ἰδιαίτερα πλούσια καὶ πάντοτε σημαντικὴ.

Ὁ Μάνεσης γεννήθηκε στὸ Ἄργοςτὸλι Κεφαλληνίας στίς 23 Μαρτίου 1922. Σπούδασε στὰ Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης. Τὸ 1943 ἔλαβε τὸ πτυχίον τῆς Νομικῆς καὶ στὴ συνέχεια πραγματοποίησε μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὰ Πανεπιστήμια Παρισίων καὶ Χαϊδελβέργης. Τὸ 1953 ἀναγορεύθηκε διδάκτωρ τῆς Νομικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μὲ θέμα διατριβῆς τοὺς «ἀναγκαστικούς νόμους» καὶ τὶς ἐξαιρετικὲς νομοθετικὲς ἀρμοδιότητες τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ἡ ἐπὶ ὑψηλῆς διατριβῆς του μὲ θέμα «Ἐγγυήσεις τηρήσεως τοῦ Συντάγματος» (1956-1965) ἀποτέλεσε σταθμὸν γιὰ τὴν ἐξέλιξη τοῦ δημοσίου δικαίου στὴ χώρα μας. Ἀλλὰ καὶ κάθε μία ἀπὸ τὶς δεκάδες τῶν μελετῶν του, ποὺ ὅλες διαπνέονταν ἀπὸ αὐστηρὰ νομικὰ ἀλλὰ καὶ ἱστορικὰ καὶ κοινωνικὰ δεδομένα, ὀριοθετοῦσε νέες προοπτικὲς ἐπιστημονικῶν ἀναζητήσεων καὶ προβληματισμοῦ. Τὸ 1961 ἐξελέγη παμψηφεί ἑκτακτος Καθηγητὴς καὶ τὸ 1965 ἐπίσης παμψηφεί τακτικὸς καθηγητὴς στὴν ἔδρα τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Τὸν Ἰανουάριο 1968 μὲ ἀπόφαση τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος ἀπολύθηκε ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο λόγω τῶν δημοκρατικῶν του φρονημάτων. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι τὸ τελευταῖο μάθημά του, ἀφιερωμένο στὸ «Συνταγματικὸ Δίκαιο ὡς τεχνικὴ τῆς Πολιτικῆς Ἐλευθερίας» μετετράπη στὴν πρώτη μαζικὴ ἀντιδικτατορικὴ ἐκδήλωση στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης. Ἀκολούθησε ἡ ἐκτόπιση στὸ Λιδωρικὶ τοῦ νομοῦ Φθιώτιδας (1968-1969). Τὸ 1970, μετὰ τὴν ἄρση τῆς ἀπαγόρευσης ἐξόδου του ἀπὸ τὴ χώρα, μετέβη στὴ Γαλλία, ὅπου ἕως τὸ 1974 διετέλεσε καθηγητῆς τοῦ Δημοσίου Δικαίου στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ἀμιένης. Καθόλο αὐτὸ τὸ διάστημα συμμετεῖχε ἐνεργῶς στὸ ἀντιδικτατορικὸ κίνημα.

Μετὰ τὴν πτώση τῆς δικτατορίας ἀποκαταστάθηκε στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἐξελέγη κοσμήτωρ τῆς Σχολῆς Νομικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν. Τὸ 1976-1977 διετέλεσε μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Εἰδικοῦ Δικαστηρίου-Ἐκλογοδικείου. Τὸ 1980 μετακλήθηκε στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε ἐπίσης κοσμήτωρ (1982-1987). Τὸ 1980 ἀναγορεύθηκε ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀμιένης καὶ τὸ 1990 ἐπίτιμος διδάκτωρ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Διετέλεσε Πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς Νομοπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς συνταγματικῆς ἰσότητος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν στὸν Ἀστικὸ Κώδικα. Τὸ 1988 ἀπεχώρησε τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν ὡς ὁμότιμος καθηγητῆς.

Διετέλεσε Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Συνταγματολόγων ἀπὸ τὴν ἱδρυσή της (1983-1988). Μέλος τοῦ Ἀνώτερου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πανεπιστημιακοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Φλωρεντίας (1987-1989). Ἀπὸ τὸ 1987 ἕως τὸ θάνατό του ὑπῆρξε Πρόεδρος τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συμβουλίου τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων. Τὸ 1992 ἐξελέγη τακτικὸ μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Ὁ Μάνεσης ἀνέπτυξε πλούσια δημόσια δραστηριότητα ὡς μέλος ἐπιστημονικῶν συλλόγων καὶ ἰδρυμάτων: ἐκτὸς ἀπὸ μέλος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν, ὑπῆρξε ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐνώσεως γιὰ τὰ Δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τοῦ Πολίτη, ἀντιπρόεδρος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας, μέλος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, μέλος τῆς Διεθνoῦς Ἐνώσεως Συνταγματικοῦ Δικαίου, τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Πολιτικῆς Ἐπιστήμης, τῆς Ἐταιρείας Διοικητικῶν Μελετῶν, τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, τοῦ Ἑλληνικοῦ Τμήματος τῆς «Διεθνoῦς Ἀμνηστίας» κ.ἄ.

Ἀπὸ τὴν πλούσια ἐπιστημονικὴ καὶ κοινωνικὴ πορεία τοῦ ἀειμνήστου ἀκα-

δημαϊκοῦ, μένει ἡ εἰκόνα ἑνὸς εὐγενοῦς, μειλίχιου καὶ πράου διδασκάλου, μὲ εὐρύτερη νομικὴ ἀλλὰ καὶ κλασικὴ παιδεία, πιστοῦ στοὺς μαθητές, συναδέλφους καὶ φίλους του καὶ ἀφοσιωμένου στὸν ἄνθρωπο γενικότερα. Ἐπὶ δεκαετίες, χωρὶς συμβιβασμούς, ἔδωσε τὸ παρὸν στοὺς προβληματισμούς ὡς πρὸς τὴ συνταγματικὴ πορεία τῆς χώρας καὶ τὶς ἐπιλογές τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Στοχαζόταν μὲ ἐνόραση καὶ γνώση τῆς διεθνοῦς πραγματικότητος, ζοῦσε τὴν ἱστορικὴ πορεία τῆς πατρίδας μας καὶ ὑπῆρξε πάντοτε κριτῆς αὐστηρὸς καὶ δίκαιος. Οἱ θέσεις του ἀποτελοῦσαν ἀντικείμενο εὐρύτατης συζήτησης καὶ κατεύθυναν τὴν ἐπιστημονικὴ κοινότητα. Ἡ δὲ συμβολή του στὴ διαμόρφωση τῶν προσανατολισμῶν τῆς νεολαίας μας ὑπῆρξε καθοριστικὴ.

EMMANOÛHA ΡΟΥΚΟΥΝΑΣ